

የገንዘብ ሚኒስቴር

በተፈጥሮና ሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ንብረታቸው ለወደመጣቸው
ባለሀብቶች ድጋፍ ስለሚፈለግበት
ሁኔታ የወጣ መመሪያ ቁጥር 253/2013

ገንዘብ ሚኒስቴር

2013 ዓ.ም

መመሪያ ቁጥር 253/2013

በተፈጥሮና ሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ንብረታቸው ለወደመጣቸው ባለሀብቶች ድጋፍ ስለማድረግበት ሁኔታ የወጣ መመሪያ

1. አወጪው ባለሥልጣን

የገንዘብ ሚስቴር የሚስትሮች ምክር ቤት መከከሪያ 6 ቀን 2013 ዓ.ም. ባካሄደው 89ኛ መደበኛ ስብሰባ በሰጠው ወክልና መሠረት ከዚህ የሚከተለውን መመሪያ አወጥቷል፡፡

2. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “በተፈጥሮና ሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ንብረታቸው ለወደመጣቸው ባለሀብቶች በመንግሥት ስለማድረግ ድጋፍ የወጣ መመሪያ ቁጥር 253/2013” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

3. ትርጓሜ

በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

- 1/ “የተፈጥሮ አደጋ” ማለት አግባብ ባለው የመንግሥት አካል በሚጋገጥ ለበርካታ ዓመታት አጋጥሞ በማወቅ ሁኔታ በደረሰ ከፍተኛ የጉርፍ አደጋ ምክንያት በንግድ እና ኢንቨስትመንት ሥራ ላይ በተሰማሩ ባለሀብቶች ንብረት ላይ የደረሰ አደጋ ነው፡፡
- 2/ “ሰው ሠራሽ” ማለት በአገራችን የተለያዩ ክፍሎች በሚጠሩ ያለመረጋጋት ምክንያት በንግድ እና በኢንቨስትመንት ሥራ ላይ በተሰማሩ ባለሀብቶች ንብረት ላይ የደረሰ አደጋ ነው፡፡
- 3/ “ንብረት ላይ የደረሰ አደጋ” ማለት በንግድ ወይም በኢንቨስትመንት ሥራ ከተሰማረው ባለሀብት ንብረት ውስጥ በዋጋ ቢያንስ ከንብረቱ ዋጋ ውስጥ 25% እና ከዚያ በላይ ወድመት ያጋጠመው ከሆነ ነው፡፡
- 4/ “ባለሀብት” ማለት በንግድ፣ በኢንዱስትሪ በግብርና ወይም በአገልግሎት ዘርፍ በየትኛውም የአገሪቱ ክልል የተሰማሩ ሰው ወይም ድርጅት ነው፡፡

4. የመመሪያው ዓላማ

የዚህ መመሪያ ዓላማ በተፈጥሮና ሰው ሠራሽ አደጋ ጉዳት የደረሰባቸው ባለሀብቶች ከመንግሥት በማድረግላቸው ድጋፍ ሥራቸውን መቀጠል እንዲችሉ ማድረግ ነው፡፡

5. የድጋፉ ተጠቃሚዎች

በዚህ መመሪያ የተቋቋመው ድጋፍ ተጠቃሚ ለመሆን የሚችሉት፡

- 1/ በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ጉዳት የደረሰበትን ንብረታቸውን በመከተል ሥራቸውን ለመቀጠል ፈቃደኛ የሆኑ እና ለዚህም ወል የገቡ፤

2/ ከ2008 ዓ.ም. ጀምሮ በአገሪቱ በተፈጠረ ወይም በሚፈጠር ያለሚጋጋት ምክንያት በንብረታቸው ላይ ጉዳት የደረሰና የደረሰውን ጉዳት ለመከላከል ከዚህ ቀደም ድጋፍ ያልተደረገላቸው፤

3/ ለደረሰባቸው ጉዳት ማከካሻ የሚጠይቁ ሙሉ የካሣ ክፍያ ከኢንሹራንስ ተቋም ያላገኙ፤
ባለሀብቶች ናቸው፡፡

6. በንግድ ትርፍ ግብር ረገድ የሚደረግ ድጋፍ

6.1 የግብር እጩታ ጊዜያቸውን ያላጠናቀቁ ባለሀብቶች

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ጉዳት የደረሰባቸው ባለሀብቶች በኢንሹራንት መንገድ ማጠራታቸው ደንብ የተፈቀደውን የግብር እጩታ ጊዜ ያላጠናቀቁ ከሆኑ፤ በመደበኛ ሁኔታ ላጋጠሟቸው ከሣራ በኢንሹራንት መንገድ ደንብ መሠረት የማጠራታቸው ዘመን ግማሽ ለሚሆን ጊዜ ያጋጠማቸውን ከሣራ የሚሸጋገር መባታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ፤

- i) በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ሥራቸውን ለመክናወን ባለመቻላቸው ምክንያት ያጋጠማቸው የእያንዳንዱ ዓመት ከሣራ፣ የእጩታው ጊዜ ከተጠናቀቀበት ዓመት ቀጥሎ ላለት ሦስት ተከታታይ ዓመታት እንዲሸጋገር ይደረጋል፤ ሆኖም ከዚህ ጊዜ በኋላ ይህ ከሣራ ለሸጋገር አይችልም፡፡
- ii) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6.1 (i) መሠረት ከሣራው ለሦስት ተከታታይ ዓመታት ብቻ የሚሸጋገር በመሆኑ ከሦስቱ ዓመት መካከለኛ በኋላ በእጩታው ጊዜው ያጋጠመው ከሣራ በኢንሹራንት አዋጁ መሠረት እንዲሸጋገር ይደረጋል፡፡

6.2 የግብር እጩታ ጊዜያቸውን ያጠናቀቁ ወይም የኢንሹራንት ፈቃድ ሳያወጡ ሲሥሩ የነበሩ ባለሀብቶች

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ከሣራ የደረሰባቸው ባለሀብቶች በገቢ ግብር አዋጅ በተደነገገው መሠረት በመደበኛ ሁኔታ ለሀላት ዓመታት ያጋጠማቸውን ከሣራ የሚሸጋገር መባታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ፤

- i) በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ሥራቸውን ለመክናወን ባለመቻላቸው ምክንያት ያጋጠማቸው የእያንዳንዱ ዓመት ከሣራ ካጋጠመባት ዓመት ቀጥሎ ላለት ሦስት ተከታታይ ዓመታት እንዲሸጋገር ይደረጋል፤
- ii) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6.2 (i) መሠረት ከሣራው ለሦስት ተከታታይ ዓመታት ብቻ የሚሸጋገር በመሆኑ ከሦስቱ ዓመት መካከለኛ በኋላ የሚሸጋገር ከሣራ አይኖርም፡፡ ሆኖም በኢንሹራንት አዋጅ እንዲሁም በገቢ ግብር አዋጁ መሠረት የሚሸጋገረው ከሣራ ከዚህ ጊዜ መካከለኛ በኋላ እንዲሸጋገር ይደረጋል፡፡

7. ወደአገር በሚገቡ ዕቃዎች ላይ በሚከፈል ታክስ ረገድ የሚደረግ ድጋፍ

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት በንብረታቸው ላይ ጉዳት የደረሰባቸው ባለሀብቶች የወደመጣቸውን ንብረት ለመተካት ወደአገር የሚያስገቡባቸው መሣሪያዎች፣ ተሽከርካሪዎች እና ዕቃዎች ወደአገር በመግቡ ዕቃዎች ላይ ከተጣሉ ማቸውም ቀረጥና ታክስ ነፃ ሆነው እንዲገቡ ይደረጋል፡፡

8. በወዝፍ የተጨማሪ እሴት ታክስ ወይም በተርንኦቨር ታክስ ረገድ ስለሚደረግ ድጋፍ

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት በንብረታቸው ላይ ጉዳት የደረሰባቸው ባለሀብቶች ጉዳት የደረሰበትን አመት ጨምሮ ጉዳቱ ከመድረሱ በፊት ላሉት የግብር ዘመናት የሚያለግባቸው እና ለታክሱ ባለሥልጣን ገቢ ያላደረጉት የተጨማሪ እሴት ታክስ እና የተርንኦቨር ታክስ በምህረት ቀሪ እንዲሆን ይደረጋል፡፡

9. የአገር ወስጥ ብድር ማሟኛነት

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት በንብረታቸው ላይ ጉዳት የደረሰባቸው ባለሀብቶች ንብረታቸውን ለመተካት የሚያስችል ብድር የሚገኝበት ሁኔታ ወይም ለኢንቨስትመንቱ የወሰዱት ብድር የሚገኝበት መንገድ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሥራ አሰሪ ጦርድ በኩል ይመቻቻል፡፡

10. ባለሀብቶች ለያቀርቡት የሚገባ ማረጃ

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት በንብረቱ ላይ ጉዳት የደረሰበት ባለሀብት፡

- 1/ በንግድ ወይም በኢንቨስትመንት ሥራ ላይ ተሰማርቶ የቆየ መሆኑን የሚያረጋግጥ ማረጃ፤
- 2/ ከነበረው ሀብት 25% እና ከዚያ በላይ በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት መሆኑን የሚያረጋግጥ ማረጃ አደጋው በደረሰ ጊዜ ሪፖርት ከቀረበለት የመንግሥት አስፈፃሚ አካል ፤
- 3/ በአደጋው ምክንያት ከጥቅም ወጪ የሆነውን ንብረት ዝርዝር ከፀጥታ አካላት ወይም ጉዳዩ ከሚጠለከተው የመንግሥት አካል ፤ ማቅረብ አለበት፡፡

11. ኮሚቴ ስለሚቋቋም

በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት በንብረታቸው ላይ ጉዳት የደረሰባቸው ባለሀብቶች የሚቋቋሙትን የድጋፍ ጥያቄ እየሚሟሟ ለገንዘብ ሚስቴር ሀሳብ የሚቋቋሙ ኮሚቴ (ከዚህ በኋላ "ኮሚቴ" እየተባለ የሚጠራ) በዚህ መመሪያ ተቋቁሟል፡፡

12. የኮሚቴው አባላት

የኮሚቴው አባላት ከሚከተሉት የመንግሥት መ/ቤቶች የተወጣጡ ይሆናሉ፡ -

- 1/ የገንዘብ ሚስቴር ተወካይ ሰብሳቢ

- 2/ የንግድና ኢንዱስትሪ ሜስቴር ተወካይ አባል
- 3/ የግብርና ሜስቴር ተወካይ አባል
- 4/ የገቢዎች ሜስቴር ተወካይ አባል
- 5/ የኢትዮጵያ ኢንቬስትመንት ኮሚሽን ተወካይ ... አባል ፀሐፊ

13. የኮሚቴው ተግባርና ኃላፊነት

- 1/ ከባለሀብቶች የሚቀርብ የድጋፍ ጥያቄ የሚቀርብበትን አካላት፣ የወደመው ንብረት የሚገቡበትን የአሠራር ሥርዓት ይዘረጋል፡፡
- 2/ ከባለሀብቶች የሚቀርበውን የድጋፍ ጥያቄ እና የሚቀርበውን ማስረጃ ይመረምራል፣ ተጨማሪ ማስረጃ የሚያስፈልግ ከሆነ እንዲቀርብ ይጠይቃል፣
- 3/ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ጉዳት የደረሰበትን የሥራ ቦታ በአካል በመገኘት ይገመገማል፣
- 4/ ለባለሀብቱ ለደረግ የሚገባውን ድጋፍ መጠን በሚጥለከት ለገንዘብ ሚስትሩ የውሳኔ ሀሳብ ያቀርባል፣

14. የገቢዎች ሜስቴር ተግባርና ኃላፊነት

የገቢዎች ሜስቴር በገንዘብ ሚስቴር በሚሰጠው ውሳኔ መሠረት በተፈጥሮ ወይም በሰው ሠራሽ አደጋ ምክንያት በንብረቱ ላይ ጉዳት የደረሰበት ባለሀብት፣

ሀ) ያጋጠመው ከሦስት እንዲሸጋገር ወይም ከሚሰጠው የተጨማሪ እሴት ታክስ ወይም የተርንኦቨር ታክስ ነፃ እንዲሆን፣

ለ) ለወደመው ንብረት መተኪያ የሚጻፉ መሣሪያዎችን፣ ተሽከርካሪዎችን ወይም ዕቃዎች ከሚገኙባቸው ቀረጥና ታክስ ነፃ ሆኖ ወደአገር እንዲያስገባ፣

ያደርጋል፡፡

15. ሪፖርት ስለሚቀረብ

- 1/ የገቢዎች ሜስቴር በዚህ መመሪያ መሠረት የተሰጠውን ድጋፍ መጠን የሚሳይ ሪፖርት የበጀት ዓመቱ በተጠናቀቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለገንዘብ ሚስቴር ይልካል፡፡
- 2/ የገንዘብ ሚስቴር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚከለከሉ ለባለሀብቶች የተደረገውን ድጋፍ የሚሳይ ሪፖርት በየዓመቱ ለሚስትሮች ምክር ቤት ያቀርባል፡፡

16. ተፈጻሚ የሚገኝበት ቀን

ይህ መጻሕፍት ከጥቅምት 18 ቀን 2013 ዓ.ም. ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ጥቅምት 17 ቀን 2013 ዓ.ም.

አህመድ ሸይካ
የገንዘብ ሚስትር